

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

31 "

AS

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВАЛЮТНОГО КУРСУ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Освітньо-професійна програма: Міжнародні економічні відносини

ОНУ

2023

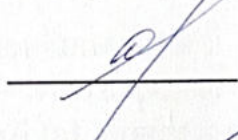
Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і практика валютного курсу»
Одеса:ОНУ, 2023.

Розробники: Алексеєвська Г.С., доктор філософії, старший викладач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ФМВПС ОНУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

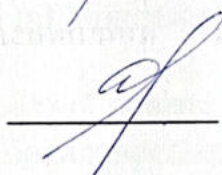
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ

Погоджено із гарантом
ОПП

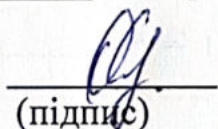

Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК)
Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від “28” 08 2023 р.

Голова НМК

(підпис)

Олег ХОРОШИЛОВ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(_____
(ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(_____
(ім'я Прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість кредитів – 3 годин - 90 змістовних модулів – 2	Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини Спеціальність: 292 – Міжнародні економічні відносини Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
		4-й	5-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	-
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	82 год.
		<i>Форма підсумкового контролю:</i> іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: забезпечення наявності у студентів знань про найбільш поширені моделі прогнозування валютних курсів та розвинути навички щодо економетричної ілюстрації засадничих теоретичних залежностей.

Завдання: В процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться з класичними та новітніми моделями валютного курсу, які щільно пов'язані з практикою економічної політики, що буде сприяти використанню цих знань у практичній діяльності. Академічна корисність цього курсу посилюється важливістю проблем формування валютного курсу в економіці України.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

Інтегральної: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальних:

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у

міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН 3 Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН 9 Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій

РН 14 Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

РН 22 Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- Вплив дефіциту бюджету на обмінний курс,
- Монетарний підхід до формування валютного курсу,
- Підхід макроекономічного балансу до встановлення валютного курсу,
- Вибір оптимальної політики обмінного курсу,

вміти:

- професійно аргументувати при емпіричному дослідженні теоретичних закономірностей у прикладах економічних ситуацій, які безпосередньо стосуються проблематики курсоутворення валют;
- прогнозувати зміни валютних курсів різних країн, зокрема валютного курсу в Україні.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ФОРМУВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

Тема 1. Проблеми теорії та практики валютного курсу

Роль валютного курсу у національній економіці. Розвиток теорії валютного курсу. Детермінанти формування валютного курсу у коротко-, середньо- і довгостроковому періоді. Проблеми моделювання та прогнозування валютного курсу. Режими валютного курсу. Особливості курсоутворення міжнародних валют.

Тема 2. Встановлення валютного курсу у довгостроковому періоді

Паритет купівельної спроможності. Абсолютний і відносний ППС. Реальний валютний курс. Відхилення від ППС та його коригування. Причини невідповідності теорії ППС емпіричним даним. Підхід макроекономічного балансу до встановлення валютного курсу.

Тема 3. Встановлення валютного курсу у середньостроковому періоді

Покритий та непокритий паритет відсоткових ставок. Диференціал реальних відсоткових ставок та встановлення валютного курсу. Дисбаланс рахунку поточних операцій і встановлення валютного курсу. Потоки капіталу та валютні курси. Монетарний підхід до формування валютного курсу. Підхід портфельного балансу до формування валютного курсу. Фіскальна політика і валютний курс.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ ТА ВАЛЮТНІ КРИЗИ

Тема 4. Встановлення валютного курсу у короткостроковому періоді

Підхід з боку попиту та пропозиції іноземної валюти. Переваги короткострокових стратегій прогнозування валютного курсу. Ідентифікація трендів валютного ринку. Інтервенції центрального банку на валютному ринку.

Тема 5. Концептуальні основи валютної інтеграції

Теоретичне підґрунтя, сутність і особливості валютної інтеграції. Процес теорії оптимальних валютних зон. Передумови, переваги та недоліки функціонування валютних союзів. Сучасні підходи до формування новітньої архітектури світової валютної системи. Міжнародні валютно-фінансові інвестиції.

Тема 6. Валютні кризи

Індикатори валютної кризи. Валютні кризи країн, що розвиваються, 1970-80-х рр. у першому поколінні досліджень. Спекулятивні атаки на валютний курс у країнах, що розвиваються, та розвинутих країнах у 1990-х рр. у другому поколінні досліджень. Дослідження «інфекції криз». Особливості прогнозування валютних криз. Валютно-фінансова криза в Україні 2008 року.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма*				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1 «Теоретичні концепції формування валютного курсу»										
Тема 1. Проблеми теорії та практики валютного курсу	12	2	2		8	10				10
Тема 2. Встановлення валютного курсу у довгостроковому періоді	12	2	2		10	10				10
Тема 3. Встановлення валютного курсу у середньостроковому періоді	14	2	2		10	10	2			8
Разом за змістовним модулем 1	40	6	6	-	28	30	2	-	-	28
Змістовий модуль 2 «Практика формування валютного курсу та валютні кризи»										
Тема 4. Встановлення валютного курсу у короткостроковому періоді	10	2	2		6	10	2			8
Тема 5. Концептуальні основи валютної інтеграції	14	4	2		8	14	2			12
Тема 6. Валютні кризи	16	4	4		8	16	2			14
Разом за змістовним модулем 2	40	10	8		22	40	6			34
Розв'язання задач					10					10
Усього годин	90	16	14	-	60	90	8	-	-	82

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено планом

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1 «Теоретичні концепції формування валютного курсу»			
1.	Тема 1. Проблеми теорії та практики валютного курсу	2	-
2.	Тема 2. Встановлення валютного курсу у довгостроковому періоді	2	-
3.	Тема 3. Встановлення валютного курсу у середньостроковому періоді	2	-
	Разом за змістовним модулем 1	6	-
Змістовий модуль 2 «Практика формування валютного курсу та валютні кризи»			
4.	Тема 4. Встановлення валютного курсу у короткостроковому періоді	2	-
5.	Тема 5. Концептуальні основи валютної інтеграції	2	-
6.	Тема 6. Валютні кризи	4	-
	Разом за змістовним модулем 2	8	-
	Разом	14	-

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	НАЗВА ТЕМИ / ВИДИ ЗАВДАНЬ	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1 «Функціональна структура та основні тенденції світової економіки»			
1.	Тема 1. Проблеми теорії та практики валютного курсу	8	10

2.	Тема 2. Встановлення валютного курсу у довгостроковому періоді	10	10
3.	Тема 3. Встановлення валютного курсу у середньостроковому періоді	10	8
Змістовий модуль 2 «Економіка окремих зарубіжних країн»			
4.	Тема 4. Встановлення валютного курсу у короткостроковому періоді та методи короткострокового прогнозування валютних курсів	6	8
5.	Тема 5. Концептуальні основи валютної інтеграції	8	12
6.	Тема 6. Валютні кризи	8	14
	Розв'язання задач	10	10
Разом		60	82

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрування (у вигляді роздаткового / ілюстративного матеріалу);
- практичні методи: розв'язання задач (в т.ч. розрахункових задач), виконання домашніх завдань, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання реферативних доповідей, індивідуального завдання, тестові завдання.

Підсумковий контроль – іспит.

Підсумковий контроль

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Розв'язання задач	Іспит	Сума балів
25	25	10	40	100

Поточний та періодичний контроль

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	
5	10	10	5	10	10	50

T1, T2, ... T6 – теми змістових модулів

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Мета, завдання та функції дисципліни. Взаємозв'язок з іншими вивченими дисциплінами.
2. Сучасні проблеми теорії та практики валютного курсу на прикладі курсоутворення в Україні.
3. Встановлення валютного курсу у довгостроковому періоді. Чи є висновки теорії справедливими для України?
4. Встановлення валютного курсу у середньостроковому періоді. Чи є висновки теорії справедливими для України?
5. Встановлення валютного курсу у короткостроковому періоді та методи короткострокового прогнозування валютних курсів. Чи є висновки теорії справедливими для України?
6. Теорія оптимальних валютних зон. До якої оптимальної валютної зони має входити Україна?
7. Валютні кризи. Чи є зараз валютна криза в Україні?
8. Чи відповідає динаміка курсу дослідженої в ІНДЗ країни паритету купівельної спроможності?
9. Розрахуйте реальний валютний курс дослідженої в ІНДЗ країни для відповідного періоду.
10. Чи є взаємозв'язок між умовами торгівлі і валютним курсом дослідженої в ІНДЗ країни?
11. Чи пов'язані чиста міжнародна інвестиційна позиція і валютний курс дослідженої в ІНДЗ країни?
12. Чи працює теорія непокритого процентного паритету для даного валютного курсу дослідженої в ІНДЗ країни? Чи є вплив диференціалу реальних відсоткових ставок та встановлення валютного курсу дослідженої в ІНДЗ країни?
13. Чи впливали рахунок за поточними операціями або рух капіталу на валютний курс дослідженої в ІНДЗ країни?
14. Чи пояснює модель монетарного підходу та модель портфельного балансу рух валютного курсу дослідженої в ІНДЗ країни?
15. Чи впливає фіскальна політика на динаміку валютного курсу дослідженої в ІНДЗ країни?
16. Які методи короткострокового прогнозування валютного курсу можна запропонувати дослідженої в ІНДЗ країни?
17. Загальний висновок щодо довгострокових і середньострокових факторів, що впливають на валютний курс дослідженої в ІНДЗ країни, а також обґрунтування
18. Як, на Вашу думку, буде змінюватись валютний курс української грошової одиниці у майбутньому?

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
85 – 89	B	Добре
75 – 84	C	
70 – 74	D	
60 – 69	E	Задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
відмінно	90 - 100	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Студент демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Студент вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдань, виконує завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі.
добре	85 - 89	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими

		для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття). Студент має стійкі навички виконання завдань
	75 - 84	Студент виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
задовільно	70 - 74	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Студент знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків. Студент має елементарні навички виконання завдань.
	60 - 69	Студент не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Студент надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу. Студент може використовувати знання лише в стандартних ситуаціях, має нестійкі навички виконання завдань, робить дуже багато теоретичних помилок.
незадовільно з можливістю повторного складання	35 - 59	Студент не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає грубі змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки. Студент здатний виконати лише частину завдань виключно за допомогою викладача. У студента відсутні сформовані уміння та навички.
незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 - 34	Студент не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань, погребує постійної допомоги викладача.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- презентації до тем курсу
- навчальна та спеціальна література;
- інформаційні ресурси (електронні).

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; канд. екон. наук, Т. А. Родіонова; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2018. - 172 с.
2. Розвиток новітніх форм міжнародної економічної інтеграції на початку 21 століття: монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька, З. О. Луцишин та ін. ; за ред. О. І. Шниркова. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2016.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Ратифіковано Законом № 1678-VII від 16.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
4. Міжнародні економічні відносини: навчально-методичний комплекс з дисципліни: навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Кузнецова, І.М. Манаєнко. – Електронні текстові дані. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 126 с. (4,5 д.а.). Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/34767/1/MEV_NMK.pdf
5. Alekseievska H., Derkach T. The Influence of Developed Countries Central Banks' Unconventional Monetary Policy on the Economy of Ukraine. Actual problems of international relations. 2020. Release 142. P. 99–108
6. Tulyakov V., Alekseievska H., Yakubovskiy S. Legal and Economic Aspects of Monetary Regulation of The European System of Central Banks. Journal for the International and European Law, Economics and Market Integrations. 2021 Vol. 8 No. 2, <https://doi.org/10.22598/iele.2021.8.2.4>
7. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за редакцією С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва. – Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова», 2015. – 305 с.
8. Ковальчук В.М. Світова економіка: її історія та дослідники. 2-ге видання.(Зб. ф.) К.: ЦУЛ, 2019. 632 с.
9. Економіка зарубіжних країн: підручник / С. В. Войтко, О. А. Гавриш, О. М. Згуровський, С. В. Нараєвський. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2017. 400 с.
10. Чугаєв О.А. Валютні кризи на межі ХХ-ХХІ століть: Монографія. – К.: МП „Леся”, 2007. – 416 с.

Додаткова література:

1. Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 528 с.
2. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. – 368 с.
3. Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорії, інновації та сучасна практика. Монографія, книга сьома / Е. А. Кузнецов, І. М. Ненно, О. В. Побережець та ін.: за ред. д.е.н., проф. Кузнецова Е. А. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020.
4. Financial Integration in Europe. – European Central Bank, May 2018. – 158 p.
5. Summaries of the EU Legislation. <http://eur-lex.europa.eu/browse/summaries.html>.
6. Rodionova T. Efficiency of State Banks in the Economy of Poland and Ukraine / Yakubovskiy S., Dominese G., Piatkov A., Rodionova T.// Transition Studies Review, 2022, 29(1), p. 3-26.
7. Rodionova T. Assessment of the Level of Financial Development of the Visegrad Group Countries in Comparison with the Eurozone / Yakubovskiy S., Dominese G., Piatkov A., Rodionova T.// Journal Global Policy and Governance, 2022, 11 (1), 133-146.
8. Насадюк І.Б. Валютно-фінансова інтеграція ЄС: Навчально-методичний посібник. – Одеса: Астропринт, 2011. 136 с.
9. Якубовський С.О., Журавльов О.В. Трансформація економічних систем країн Вишеградської групи: Монографія. - Одеса. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2016. - 172 с.
10. Чугаєв О.А. Валютна інтеграція в Європейському Союзі: навчальний посібник К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. – 191 с.

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Європейський центральний банк. 2022. <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>.
2. Asian Development Bank. Country Data. 2022. <http://www.adb.org/>.
3. International Monetary Fund. International Financial Statistics. Yearbook. Washington, 2022.
4. Ukraine. Balance of Payments Statistics. National Bank of Ukraine. 2022. <http://www.bank.gov.ua/>.
5. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби статистики України. Розділ «Статистична інформація»
6. <https://ec.europa.eu/eurostat/> - Офіційний сайт ЄС. Розділ «Статистична інформація»
7. Національна бібліотека України імені Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>